herpy

GEKONY

Smith's green-eyed gecko

Gekko smithii

Gekko smithii to jeden z największych gekonów świata: masywny mieszkaniec lasów z Półwyspu Malajskiego i południowej Tajlandii, o zielonych oczach i białych plamach na grzbiecie. W terrariach spotyka się go rzadko, a hodowla opiera się w dużej mierze na doświadczeniach z blisko spokrewnionym *Gekko gecko*.

Rodzina: Gekkonidae Dawna nazwa: *Gecko smithii; Gekko stentor*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**19 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10-20 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Nadrzewny**
Środowisko	**Las deszczowy**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**60 × 60 × 120 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**26-29 °C**
Miejsce wygrzewania	**30-33 °C**
Temperatura w nocy	**23-26 °C**
Wilgotność	**60-80%**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**2 jaj**
Inkubacja	**60-180 dni** przy 25-30 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Gekko smithii należy do największych gekonów na świecie. Samo ciało, mierzone od pyska do kloaki, osiąga do 19 cm, a długość całkowita wraz z ogonem wynosi prawdopodobnie do 35 cm. Głowa jest szeroka i masywna, oczy duże i zielone, z pionową źrenicą, a na grzbiecie znajdują się duże białe pierścienie wokół powiększonych guzków skórnych, ułożone w sześć lub siedem poprzecznych rzędów. Przez kark biegnie cienka biała przepaska z gęstych plamek oraz cienka ciemna przepaska sięgająca do oczu, a grzbiet pokrywa wyraźny ciemny wzór siateczki lub niewyraźne poprzeczne pasy. Samce mają 13-15 porów przedkloakowych, których brak u samic, i jest to najpewniejszy sposób rozróżnienia płci.

Gatunek opisał angielski zoolog John Edward Gray w 1842 roku na podstawie osobników z Pulau Pinang i nazwał go na cześć szkockiego zoologa Andrew Smitha. Przez wiele lat nazwy tej używano dla bardzo szeroko pojmowanej populacji dużych leśnych gekonów od Tajlandii przez Malezję po Sumatrę, Borneo i Jawę. Od 2022 roku nazwa ta jest podzielona na cztery gatunki, a właściwy *Gekko smithii* zamieszkuje tylko mniejszą część tego obszaru. Starsze informacje oraz zwierzęta sprzedawane pod tą nazwą nie muszą więc należeć do tego gatunku.

Spokrewniony *Gekko gecko* jest podobny do tego gatunku i znacznie lepiej znany w terrarystyce. *Gekko smithii* jest rzadko utrzymywany, a zalecenia hodowlane opierają się na *G. gecko* i ogólnie na dużych, nocnych gekonach leśnych. Długość życia nie jest znana, a podane w tabelce 10-20 lat zapożyczono od *G. gecko*. Należy liczyć się z dużym, silnym i skorym do obrony zwierzęciem, które nie nadaje się do brania na ręce.

Występowanie i środowisko

Gekko smithii występuje w południowej Tajlandii (prowincje Satun, Narathiwat i Pattani) oraz na Półwyspie Malajskim, m.in. na Pulau Pinang, Pulau Pangkor i Pulau Tioman oraz w stanach Perak, Pahang i Selangor. Miejscem typowym jest Pulau Pinang.

Zasięg został zawężony w 2022 roku. Wcześniej zaliczano do niego także Sumatrę, Borneo, Jawę i południową część półwyspu, jednak stwierdzenia z południowej części półwyspu, Borneo i Sumatry przypisano obecnie blisko spokrewnionym *Gekko hulk*, *G. albofasciolatus* i *G. albomaculatus*. Gatunek podawany jest ponadto z zachodniego Lomboku w Indonezji. Jest to odosobnione stwierdzenie, daleko od reszty zasięgu, dlatego Indonezja nie została uwzględniona wśród krajów na mapie. Odnotowane stwierdzenia z Sumatry, Borneo i reszty Indonezji mogą dotyczyć sąsiednich gatunków.

> **Naturalny zasięg:** Tajlandia i Malezja.

ŚRODOWISKO

Gekko smithii żyje w lesie. Podobnie jak inne duże gekony leśne z tego regionu, prawdopodobnie korzysta z pni drzew, dziupli i szczelin w lesie deszczowym, gdzie poluje nocą.

Klimat Półwyspu Malajskiego i południowej Tajlandii jest tropikalny i wilgotny przez cały rok. Temperatura wynosi zwykle od 23 do 33 °C, a opady są obfite, zwłaszcza w porach monsunowych. Nie ma chłodnej zimy. Podane wartości dotyczą regionu jako całości.

Hodowla

TERRARIUM

Wymiary dla *Gekko smithii* przyjmuje się za *Gekko gecko*, który jest niemal tak samo duży. Pojedyncze dorosłe zwierzę potrzebuje wysokiego terrarium o wymiarach co najmniej 60 × 60 × 120 cm (długość × szerokość × wysokość), a większe jest lepsze. Wysokość jest ważna, ponieważ gekon żyje na drzewach.

Urządź terrarium solidnymi gałęziami, grubymi rurami korkowymi i dużymi kawałkami kory korkowej, aby zwierzę mogło siedzieć pionowo i chować się w ciągu dnia, a także tylną ścianą z korka, po której może się wspinać. Żywe lub sztuczne rośliny dają kryjówki i pomagają utrzymać wilgotność. Zastosuj zatrzymujące wilgoć podłoże z włókna kokosowego i ziemi bez nawozów oraz zadbaj o dobrą wentylację z siatką zarówno u góry, jak i na dole.

Terrarium musi być bezwzględnie zabezpieczone przed ucieczką, z zamykaną na klucz pokrywą. Duże gekony są silne i wytrwałe i szybko znajdują każdą szczelinę. Trzymaj ten gatunek pojedynczo. U *G. gecko* nawet para potrafi być wobec siebie brutalna.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

TEMPERATURA

Temperatury odpowiadają ciepłemu, tropikalnemu klimatowi ojczyzny gatunku. W dzień w terrarium powinno być 26-29 °C, a miejsce wygrzewania pod lampą może osiągać 30-33 °C. W nocy temperatura może spaść do 23-26 °C. W większości mieszkań wymaga to dodatkowego, słabo świecącego źródła ciepła, np. ceramicznego promiennika sterowanego termostatem.

Zawsze zapewnij gradient, aby zwierzę mogło samo wybierać między strefą ciepłą a chłodniejszą, i mierz temperaturę termometrami cyfrowymi zarówno u góry, jak i na dole. Zwierzę, które siedzi z otwartym pyskiem w najchłodniejszym miejscu, ma za gorąco. Zwierzę, które nigdy nie wychodzi i traci apetyt, może mieć za zimno.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Utrzymuj wilgotność powietrza na poziomie 60-80 % i pozwól jej się wahać: wieczorem dokładnie zraszaj terrarium, aby wilgotność wzrosła, a w ciągu dnia pozwól podłożu i gałęziom w dużej mierze przeschnąć. Stale mokre warunki sprzyjają pleśni i problemom skórnym, a zbyt suche powietrze powoduje problemy z linieniem.

Postaw stabilną, ciężką miskę z wodą i wymieniaj wodę codziennie. Warto zraszać także liście i wystrój, aby *Gekko smithii* mógł zlizywać krople. Higrometr pokaże, czy ten rytm jest zachowany.

OŚWIETLENIE I UVB

Gekko smithii jest aktywny nocą, a jego zapotrzebowanie na UV nie jest znane. Podobnie jak w przypadku innych nocnych gekonów zaleca się słabe oświetlenie UVB w strefie Fergusona 1, np. świetlówkę T5 5-7 %, zamontowaną tak, aby indeks UV na najwyższych gałęziach wynosił najwyżej około 1-2 i aby w pozostałej części terrarium zawsze był cień. Bez UVB gekon musi otrzymywać witaminę D3 wraz z suplementem wapnia.

Światło powinno być włączone przez 12 godzin na dobę przez cały rok, najlepiej sterowane programatorem czasowym, a w nocy powinno być zupełnie ciemno. Unikaj mocnych spotów, które wysuszają powietrze i oślepiają zwierzę.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Gekko smithii zjada owady, zwłaszcza szarańczaki. Podstawą diety są świerszcze, karaczany dubia i szarańcza, uzupełniane jako przysmak larwami barciaka, hornwormami lub zophobasami. Owady karmowe powinny być mniejsze od głowy gekona i wcześniej dobrze odżywione. Oprószaj je wapniem (z witaminą D3, jeśli nie stosujesz UVB) i regularnie podawaj multiwitaminę.

Młode zwierzęta karm codziennie, dorosłe co dwa-trzy dni taką ilością, jaką zjedzą w około pięć minut. Duże gekony łatwo tyją, więc obserwuj masę i sylwetkę ciała. Blisko spokrewniony *Gekko hulk* zjada również mniejsze gekony, ale w terrarium nie jest to konieczne.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Należy spodziewać się temperamentu takiego jak u spokrewnionego *Gekko gecko*, jednego z najbardziej skorych do obrony gekonów w handlu: dużego, silnego zwierzęcia, które syczy, szeroko otwiera pysk i gryzie, gdy czuje się zagrożone. Ugryzienie boli i może krwawić, a zwierzę trzyma mocno szczękami. Nie wyrywaj ręki, tylko poczekaj, aż puści.

Zwierzę należy więc obserwować i obsługiwać z respektem, a nie brać na ręce dla zabawy. Na czas sprzątania terrarium przenieś je do dużego pojemnika. Trzymaj je pojedynczo i zapewnij mu wiele kryjówek, aby mogło się wycofać. Samce są prawdopodobnie terytorialne i być może głośno nawołują nocą, tak jak u *G. gecko*, co warto wziąć pod uwagę, jeśli mieszkasz blisko sąsiadów.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Samce rozpoznaje się po 13-15 porach przedkloakowych, których brak u samic. Wiek i masa w chwili osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są znane dla *Gekko smithii*. U *Gekko gecko* zwierzęta dojrzewają płciowo po roku do trzech lat, a samice należy dopuszczać do rozrodu dopiero wtedy, gdy są w pełni wyrośnięte i w dobrej kondycji, ponieważ składanie jaj wyczerpuje ich zapasy wapnia.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja u *Gekko smithii* nie jest znana. U *Gekko gecko* samca wpuszcza się do samicy, do jej terrarium, i usuwa z powrotem, jeśli jest zbyt brutalny; potrzebnych jest też wiele kryjówek. Kopulacja może przebiegać gwałtownie i oba zwierzęta mogą zostać zranione. Sezon rozrodczy prawdopodobnie zależy od długości dnia i pory deszczowej. Rozważ rozmnażanie tylko wtedy, gdy masz doświadczenie z *Gekko gecko* lub podobnie dużymi gekonami i możesz zdobyć udokumentowane zwierzęta z hodowli.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa jednorazowo dwa jaja. Jaja są niemal kuliste i mierzą średnio około 20 × 19 mm. Liczba zniesień w roku nie jest znana. U *Gekko gecko* jaja są przyklejane do pionowych powierzchni, a samica składa kilka zniesień w odstępach około miesiąca. Jako miejsce składania jaj daj samicy dwa płaskie kawałki kory korkowej ustawione w odległości kilku centymetrów od siebie i zapewnij jej obfitość wapnia i owadów.

INKUBACJA

Inkubacja jaj *Gekko smithii* przebiega jak u *Gekko gecko*, u którego jaja przylegają tak mocno, że nie da się ich oderwać bez uszkodzenia. Pozostaw je więc na miejscu albo przenieś cały kawałek korka z jajami do inkubatora i utrzymuj je w temperaturze 25-30 °C przy wysokiej wilgotności powietrza, nie dopuszczając do ich zamoczenia. U *G. gecko* inkubacja trwa, zależnie od temperatury, od dwóch do sześciu miesięcy.

Używaj inkubatora z termostatem i kontroluj jaja bez dotykania ich. Jaja, które się zapadają lub pleśnieją, są z reguły martwe.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Odchów *Gekko smithii* nie jest znany. U *Gekko gecko* młode wykluwają się jako małe, ale dobrze rozwinięte zwierzęta, które trzeba trzymać osobno w małych, wilgotnych pojemnikach z kryjówką i wodą. Dostają małe świerszcze oprószone wapniem z witaminą D3, a w pierwszym roku szybko rosną. Młode duże gekony mogą być wobec siebie agresywne, więc trzymaj je oddzielnie.

Zdrowie i częste błędy

Typowe problemy u *Gekko smithii* są takie same jak u innych dużych gekonów w terrariach:

- Niedobór wapnia i witaminy D3, zwłaszcza u młodych zwierząt i samic rozpłodowych. Objawia się miękkimi szczękami, wygiętymi kończynami i drżeniem. Oprószaj owady i stosuj UVB lub D3 w pokarmie.
- Zbyt niska wilgotność powietrza lub za mało wody, co powoduje problemy z linieniem i suche oczy. Resztki wylinki przyczepione do palców i końca ogona mogą je zaciskać i odcinać krążenie, więc ostrożnie usuwaj je letnią wodą.
- Pasożyty i niedowaga u zwierząt odłowionych z natury. Takie zwierzęta powinien zbadać weterynarz, a próbki kału należy sprawdzić.
- Ugryzienia podczas brania na ręce, które mogą prowadzić do zakażenia. Oczyść rany i zgłoś się do lekarza, jeśli źle wyglądają.
- Otyłość przy zbyt częstym karmieniu.

Zdrowe zwierzę ma jasne oczy, dobrze uformowany ogon i mocny chwyt. Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli gekon chudnie, nie je przez kilka tygodni lub wygląda na osłabionego.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.